

تاریخ مجری ۱۳۳۲

نومبر ۳

تاریخ خرومی ۱۳۲۹

صاحب امتیاز و مدیر مسؤول:
حسین شہی

خیر الکلام

سر مجری:
احمد شیرانی

۴ محرم

۲۱ تشرین ثانی

ماقل و دل

[پنجشنبہ کونلری]

قل الحیر والافاسکت

[نشر اولنور]

اصلاح مدارس مناسبیه

جهان اسلامیتده موجود بر جوق ارباب افکار کی ، بنده کزده بر خیلی زماندن بری شو ، وقتی کلتش ، حتی کچمک اوزره بولمیش اولان مدارس علمیه اصلاحاتک قوهدن فعله چیقماسنه منتظر اولور و بوزمینده آغاب فکر ایله ریم ؛ چونکه وقبله اقطار اسلامیه بری غرق فیوضات ایدن و بر زماندن بری سرعت برقیه ایله ایله ریه میکه بولونان اوروپا ترقیاتک اساساتی تشکیل ایله ن مدارس اسلامیه نک بوکونکی حال انحطاطی نظر خوشنودی ایله کورمک ایسته میورم . بنم اعتقادجه مملکتیزده تدنیه یوزطوتمش اولان اخلاق عمومی نک تهذیبسه ، و اکثریت اوزره بیغوله نشین عطلات بولونان خلقه زی بو کر بو هلا کدن فور تارارق طریق مساعیه ارشاد ایله مکه ، و اخلاق ایچون موصل ترقی اولاجق متخلفانه بر مسلک ارتقاک اراسته نه همت ایده جک برصف ، امیدلی برصف و ارسه اوده - بیوک براطمشان ایله سویله ریم که - علمیه مزدر .

بو اعتقاد و یقیم نتیجه سیدر که علمیه مزک بر طریق صلاحه کیردیکنی کوردیم کون که او روز مسعدت بنم ایچون برعید سروردر مات و مملکتک شهره نجانی طو ندیفنه حکم ایده جیم ؛ ایشته بوسیدن طولانی « خیر الکلام » ک کچکی نسخهنده مندرج باب مشیخته اجتماع ایتمکده بولونان مدرسن انجمنک سنه حاضره تدریساتنده تطبیق ایدیلک ایچون درس وکالت علیه سنه تقدیم ایله دیکی مقررانی کورنجه جداسویندم ؛ چونکه اصلاحات اساسیه مقدمه اولق و بوسنه ک بر تجربه سی کورمک اوزره اتخاذ اولونان بومقررانی یک دور اندیشانه و واقفانه بولدم .

بویله مهم بر مسلکک اصلاح واجابنی

درعهده ایدن برانجمن ، اتخاذ ایده جکی مقررانده تجربه نی اقدم امور عد ایله مک لازمدر ؛ چونکه تجربه ایله بهرک تشبث اولونان تطبیقات اکثریت اعتباریه عقیم چیقار ، و نتیجه سنده اسکینه رحمت اوقوده جق درجه ضررلرده تولید ایده بیلر .

مذکور مدرسن انجمنک صرف ، نحو ، معانی کی لسان درسلیسه بر قرائت عربیه علاوه ایله مه سندن و علی العموم درسارک تمرینلر وسؤال ، جوابلر ایله اوقونماسی قرارلاشد بر ماسندن آ کلاشیلور که بوکون اوقونمقده بولونان کتابلر ، تریات حاضره نتیجه سی اولارق کشف اولونان اصول تعلیمه و تدریسه نظراً قسمائاقص کوریلور ، بوخصوص یک طبیعیدر ؛ چونکه بوندن یوزلوجه سنه مقدم تالیف اولونان کتابلر اصول حاضره نه تماماً موافق اولاماز ، بونلرک تریات حاضره نه آز ، جوق موافق بولماسی ده او اثرلر ایچون بیوک برشرفدر ؛ بالکترشوراسی شایان تأملدر که - انجمن مخصوصک ده و شوغش اوله جنی وجهله - درسارک بویله تمرینلر وسؤال ، جوابلر ایله اوقونماسی شیمدی به قدر عادت اولدینی اوزره سلاطین جوامع شریفه سنده بوزلوجه درس عام افندیلرک بر آرده تدریس ایله مه سی و هرخواجه افندیلرک رحله تدریسنده بولونان طلبیه مقدارینک بر حد ایله محدود اولماسی صورتنده تماماً تأمین اولمه ماز .

بونک ایچون درس عام افندیلرک اوقوده جنی درساری آری ، آری محلالرده تدریس ایله مه سی و هرخواجه افیدین تدرس ایده جک طلبیه علومک مقداری برحد معین ایله تحدید اولماسی لازم کلیر که درس عام اقتسیدلردن هر بریسی اوقوندینی طلبیه نک کوندن کونه ترقیه ، یوقسه

دور اندیشک وارد ر .

حاصلی مذکور انجمنک مقدمه اصلاحات اولوق اوزره قرار ویردیکی شو مواد ، نظر اعتباره آلینیرسه اصلاحات اساسیه اولارق قرار لاشدیره جفی ماده لک مدارس علمیه مزی جداً یوکسه لته جک برشکلده اولاجنی آ گلاشیلا بیایر؛ الله ویرسین ده درس وکالت علیه سی بو مقرانی شیمیدن تطبیقه غیر ایتسین .

سلبانیه درس عام مجزلردن

۱ . فائق

زراعت مکتب لریمز

بزده پک غریب بر حالت روحیه وار . اوده اروپا مالی ، اجنبی مکتب لری - ولوکه بز مکیلردن قات اندرقات آشاعی بولنسون - بزم کوزلریزه پک خوش کوزینور . بوموده . پرستلک ، بو سفاهت اثری دکلکی ؛ اولدقجه احتیاجهزه کفایت ایده جک قدر استحصا و اعمال ایدیلان امتعه داخلیمز بوکون سخته تجارتدن یا افول ایش و یا یتک اوزره بولتیور . بوکیدیش ایله دارالتحصیل لریزه بوکا معروض قاله جقدر . اولدقجه شایان ذکر واستفاده مکتب لریمز یوق دکادر . اکثر کنج لریمز بولری اوکر غم دن ، تدریسات و احوالی تدقیق ایتمه دن کنندی اقتدار مزه باقیهرق بردن بره اورویا دارالفنون لریته عطف نکه ایدیور .

کویا هان اروپا مکتب لریته کیتمکه عالم کل اولیوریم جکیز ؛ هیچ دوشونمیور زک زده یکدیلسه اوقه درت یوز درهم ، زده اولور ایسه چالیشمدقدن سکره معلومات صاحب اولوق ممکن دکل ! اوت : شورا سیده غیر قابل انکار بر مسئله درکه بوکون مملکت مزده بولنان مکاتب زراعتین باشده حلقه لی زراعت مکتب عالی سی

تدینی ایتمکه بولندیفی آ کلامه سلسین ،

مدرسین انجمنی بوندن باشقه اصول جدیده درس خانه لری دوردنچی سینه دن اعتباراً اوچه تقریق ایله السنة اجنبیه تدریساته باشا نیلما سی و برقمنده فرانسه جه ، دیگر نده انگلیز جه و دیگر برنده روسه جه درس لری او قودیلانی تحت قراره آلیور که مقرراتک بجه الک مهم جهتی بورا سیدر .

اولا ، السنة اجنبیه تدریساته برنجی و یا ایکنجی . اوچنجی سینه لده باشا نیلما یوبده دوردنچی سینه قدر تأخیر ایدیلما سی - اگر ظنمه یا کلیورسم - طلبة علومک لسان عثمانی ، عربی و فارسی کی شرق لسان لرنده او وقته قدر اولدقجه ملکه حاصل ایلمه سی ملاحظه سینه مینی اولاجق که بوکا بر دیسه جک یوقدر . ثانیاً ، مکتب لریزه کورلدیجی وجهه بر جریان عمومی به تابع اولاری اصول جدیده درس خانه لرنده سرایا فرانسه جه او قودیلما یوبده هر بر قسمنده آری بر لسان اوله رق فرانسه جه ، انگلیز جه و روسه تدریس اولماسی ظنمه قایر سه بولسان لری حاکم اولدینی ممالک تارده کی اهل اسلامک ترقیات حاضره دن حصه یاب ایدیلما سی املدن ایله ری گلش اولاجق درکه کندی لری تنک حق حیاته مالک اولملری ایچون خلافت اسلامیه نک ترقیات جدیددن مستفید اولارق کسب قدرت وشکوه ایلمه سینه نصب انظار ایدن ممالک اجنبیه مسلمان لری ده نظر دقتدن دور طو تو لمامش دیمکدر .

فی الحقیقه بو کونکی بولندیغز حاله نظرأ او دورلو مالک نظر دفته الیهانی - احتمال که - غرب کور ناره بولور ؛ فقط چالیشان اقوامک ممکن اولان آرزو لریته تماماً نائل اوله کلکده بولندیفی دوشونیه جک اولور سه بونده ده استعداد ایدیلجک بر جهت اولما دقتن باشقه مهمجه بر